Bɔko 93 nan d. 20
1993 SAN KALO KƆNƆTƆNNAN

Jɛkabaara

Jamana Cikɛla cɛman n'a musoman kunnafonisebɛn
Faamuya Yiriwatɔn

MUSOYA TƐ MƆNƐKO YE,

FƆ N'A KƐRA MUSOKOLONYA YE

Dakunw

Ɲɛ 2
Bɛn-ko-la de bɛ dugunin kɛ duguba yɛ
Ɲɛ 3-
Musoya n'a kɔrɔw
Ɲɛ 4-5
Musow ka ɲɛtaa sabatili bolofara MAKOCI kɔnɔ
Ɲɛ 6
Bamananya tɛ ko lankolon ye !
Ɲɛ 7
"Hun" bɛɛ tɛ bo kasa ye, "hun" dow ye kononagan ye !
Ɲɛ 8
Ɲana ma man di fɔ ko bilen don !
Ɲɛ 9
Giɲan sigicogo
Balabugu dankelen
Ɲɛ 10
Mali waanɛ ntolatan
Ɲɛ 11-12
Nsirinw ni ntaalenw

Kalo laadilikan

Nkɛrɛnden tɛ wolo a fa ɲɛna, nk'a b'a fakan fɔ

Saka Jakite, Buguni MAKOCI cikɛkafo balikukalanfa dɔ

ɲɛbila

Bɛn-ko-la de bɛ dugunin kɛ duguba ye !

N balimaw bolonkɔnin kelen kɔni bɛ se ka bɛlɛkisɛ jɛnsɛn, nk'a tɛ se k'a ta dɛ ! An k'o faamu forɔw kɔnɔ ani wɛrɛw ni jɛgɛmɔnyɔrɔw la. An k'o faamu an ka adamadenya layiriwa baaradaw bɛɛ la. Mɔgɔnin kelen tɛ se ka kɛ fosi ye jirinin kelen jɔlen kɔ fugakɛnɛba kan. Fiɲɛw b'a laɲani awa dugukolo fana b'a janfa don dɔ. Kɔnɔ kulu jɛlen de bɛ bii fɔ. Awa mɔgɔ kulu jɛlen de fana bɛ konin kɛ koba ye ! Bɛn de ɲɔgɔn tɛ ! Aw m'a ye hali nsonsan kelenna bila minɛ man go wuluw bolo. Kungodaw kɔnɔ ; dugubaw kɔnɔ ani togodaw kɔnɔ, an ka bɛn. An ka ko to ɲɔgɔn ta la, n'o kɛra an b'an ka ɲinifɛn sɔrɔ, n'o y'an ka sigida layiriwali ye. Ni bɛn ma ko o ko ɲɛ, bɛnbaliya tɛ se k'o ɲɛ. An ka kuma in dun bɛ mun kan ? O ka kan ka fɔ aw ye barisa kumabaliya kafisa kumaba lankolon fɔ ye ! An bɛ min ɲini o de ye danaya ye cikɛlaw ni cikɛbaarada mɔgɔw cɛ. U kelen kelen bɛɛ k'a dɔn ko ka bi Ala ye diɲɛ da, dɔ de ye faamuya lase dɔwɛrɛ ma. Yali a tɛ fɔ an yɛrɛw ka kan na wa ko : adamaden laadibagantan ye don dɔ kunfɛmɔgɔ ye wa ? Cikɛlaw yɛrɛ ka bɛn u ni ɲɔgɔn cɛ. U k'u jija fana ka minɛni ko ɲuman kɛ sɛnɛkɛ baaradaw mɔgɔ faamuyalenw ka laadilikanw la. Ni sɛnɛkɛbaara mɔgɔ faamuyalenw ye min f'u ye, sanni u ka siga don o la, a kafisa u k'a sifilɛ fɔlɔ ! Sɛnɛfɛnw sicayali b'o la ; foromaɲan bilali b'o la ani ɲɛtaa wale wɛrɛ. N'i y'a mɛn karisalakaw ka dugu taara ɲɛ, u y'o de laɲini dɛ. Ko si tɛ se ka cun jɔnnin kan n'a ma min laɲini a yɛrɛ ye ! **Ni garisɛgɛko ye tiɲɛ ye, jaragɛlɛn de b'a sidɔn dɛ!** Wale nata min bɛna sigi sen kan sisan, n'o ye maraw ni kafow ani kubedaw ni duguw bɛɛ tɔgɔlako toli y'u yɛrɛ bolo, ni dɔw k'o ma ko "desantaralizasɔn", o sintibere ye mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ de ka faamuyali ye ko duguba ye duguden kelen-kelen bɛɛ de ka tufaden sigilen ye ɲɔgɔn kan. O kanma, k'a ta MAKOCI cikɛlaw la ka se OHVN ni ODIMO ni cikɛbaara tɔw bɛɛ kɔnɔmɔgɔw ma, an b'a fɔ ko : aw ni bɛn ; aw ni daba ; aw ni ɲɔgɔnfaamu. An ka jamana in kɔnɔ, filiba kelen de bɛ mɔgɔw la min b'an ka ɲɛtaa senna sumaya. O ye de ko bɛɛ de b'a fɔ ko ɲɛmɔgɔw tɛ baara kɛ ; u m'u jɔyɔrɔ fa ; u bɔr'an jigikɔrɔ. **Nka mɔgɔ si t'a yɛrɛ ɲininka ko : "Ne yɛrɛ ka kan ka mun kɛ walasa ka ɲɛtaa sabati ?** " O de dun ye balawu ye barisa jamana si tɛ se ka jɔ jamanadenw kɔ, kuma tɛ maraw ni kafow ani kubedaw ni duguw yɛrɛ kɔnɔmɔgɔw ma. Ɲɛtaa ni bɔnɔgɔla tɛ san ji ye min bɛ fin an kunna ani ka ji las'an ma. Ɲɛtaa ye jamanaden kelen-kelen bɛɛ de ka jɔyɔrɔfa ye a ka hakɛ la. Ninnu bɛɛ fɔlen kɔ, an da bɛna se kuma bakurunba yɛrɛ ma sa awe ye. O tɛ dɔwɛrɛ ye nin kɔ :

Balikukalan ye jɛmufanga ntuloma ye

Araba, 1993 san kalo 9 n tile 8, o don o tun ye don barikamaba ye diɲɛ fan tan ni naani bɛɛ kɔnɔ. Balikukalan tɔgɔladon don. A bɛ san bi danmadɔ bɔ bi, don in gintan bɛ kɛ diɲɛ jamanaw bɛɛ kɔnɔ. Awa, jamana kelen-kelen bɛɛ fana b'a bila kadara dɔ de kɔnɔ ka bɛn a yɛrɛ taabolo ma o waati la. Ɲinan, Mali jamana y'a bila jɛmufanga kadara de kɔnɔ. O kɔrɔ tɛ ɲini yɔrɔ jan ka masɔrɔ bɛɛ b'a dɔn ko kunfin ka jamana baara bɛ i n'a fɔ dibi-rɔ-fɛnɲinina de. "N'a bolo ma talon a ka fɛn ɲinita la k'a bɔn, a sen bɛ talon a la k'a jɛnsɛn !". Fasobaara fara yɛrɛyebaara kan, nin kelen-kelen bɛɛ kɛcogo ɲuman nunjuru ye kalan de ye. O yɛrɛ de kanma, Bamakɔ marakuntigi, n'o y'an balimamuso Si kunda Kajatu Sɔ ye, o y'a jira gintan in kuma ɲɔgɔnyakɛnɛ kan ko : "Balikukalan ka kan ka kɛ baara yiriwafɛn de ye an bolo. Nɔntɛ a t'a minɛn fa". O ye tiɲɛ ye. Bi-bi in na, mankutuba gansan fɔli danma waati ka kan sa ka latɛmɛn balikukalan kunkan an bara yan. An ka koba kɛ daminɛ. MAKOCI ni OHVN ani ODIMO ni cikɛ layiriwa baarada wɛrɛw cikɛlaw b'o sira kan ka ban ! Nk'o t'an bɔ dɛ ! Aw yɛrɛ k'a lajɛ, wote waatiw la, an ka tubabukan dɔgɔtɔrɔbaw bɛɛ tun kɛra bamanankan fɔbaga donsobaw ye arajow ni telewisɔnw la. K'a ta peresidanya ɲinibaaw la, ka se depiteya ni mɛriya ɲininbaaw la, a bɛɛ ! Sisan, a murumurunin de bɛ bamanankan fɔ anw cikɛlaw n'an kungo-kɔnɔ-mɔgɔ tɔw ye. A fɔ n'o tora senna an barakan ninnu bɛ labanban dɛ ? Fɛɛsu ! An bɛ foli ni waleɲumandɔn lase, nin yɔrɔ in na, an ka jamanakuntigi Alfa Umar Konare ma ani Setigi Bakari Trawele, olu minnu y'a sɛmɛntiya u ka walew senfɛ, togodaw la ani Bamakɔ yan, k'an barakanw ɲɔgɔn tɛ lafaamuyalisira la fanga ni jamanadenw cɛ. Nka yali olu danma ka wale b'a bɔ wa ? Ayi dɛrɛsi ! Marakuntigiw ; kafokuntigiw, kubedakuntigiw fɔ ka se baarada ɲɛmaa tɔw bɛɛ ma, olu kelen-kelen de fana ka kan ka da an fasokanw la, k'u k'u ni jamanadenw ka ɲɔgɔn-don-ɲɔgɔnnaberew ye. N'o kɛra don min, o don de an b'a fɔ ko : Tiɲɛ yɛrɛ la, an

ka kanw donna da la ! Danmantan o dun ma kɛ, fo ka an ɲɛmaaw to tubabukanba fɔliw la an ye, ka fasokanw dɔnbaliya n'u fɔbaliya sawura to u kan, aa, an ka kanw kalanni tɛna kɛ hali bugudanin ntuloma ye, sanko jɛmufanga. O kanma, an ka wuli k'an wasa don an bara kanw la. An ka kunnawolo sɔrɔ n'an barakanw fɔli n'u faamuyali ye. N'o de kɛra an na se k'a fɔ ko "tabaarikala Ala ye ani an yɛrɛ ye".

An hakili la ko 1994 san kalo 9 n tile 8 gintanw n'o waleyaw dامineni k'a ka jɛmukan ntuloma ye. Ko si tɛ kɛ gansan awa ton fana tɛ sanfɛla lasɔrɔ juru kɔ dɛ ! Ɲɛmaaw an b'aw kɔlɔsi la sa dɛ !

Aw ni ce aw ka faamuya la ! (Jɛkabaara kalanbagaw)

Tumani Yalam Sidibe
Jɛkabaara sɛbɛnɲɛkulu kuntigi

Ganseli

An bɛ Jɛkabaara kalanbagaw n'a lafasabagaw ladɔnniya ko "Jamana Sorofe" ye kumabaranin (kasɛti) dɔ labɔ Tansɔnbana kan. Kumabaranin in bɛ kunnafoni bɛɛ di aw ma bana jugu in kan, ani k'aw bilasira yɛrɛtanga cogo la bana in ma. Kumabaranin in feereli daminɛna ka bi ntɛnɛndon, 1993 san kalo 9 nan tile 13. Kumabaranin in sɔngɔ ye d. 150 ye.

Ka bɔ Jamana baarada feerekow bolofara la.

KA SE DUGUW MA

Musoya n'a kɔrɔw

Musoya ye kumaba ye. Kuma kɔrɔ ani kuma dun ! An b'a mɛn yɔrɔ bɛɛ ani da bɛɛ kɔnɔ. Kɔrɔ kelen t'a la. Ne bɛ kɔrɔ minnu mɛn a la, olu filɛ : **A kɔrɔ fɔlɔ ye fangantanya.** Misali la, cɛ min kun mana sa kosɛbɛ, mɔgɔw b'a fɔ a ma ko : karisa ye muso yɛrɛ de ye. N'i magara a la dɔrɔn a bɛ bin ! **A kɔrɔ filanan ye salaya ye.** A bɛ fɔ ko karisa ka sala i ko muso. **A kɔrɔ sabanan ye siranbagatɔya walima jitɔya ye.** N'o kelen-kelen bangera cɛ o cɛ la, mɔgɔw b'a f'a ma ko : karisa jitɔ walima karisa bɛ siran i ko muso. **A kɔrɔ na aminan ye dafɛgɛnya ye.** Ni cɛ min da lafɛgɛnyara walima, n'a da bɛ kuma bɛɛ la, a bɛ fɔ o ma ko : karisa da ka fɛgɛn i ko muso. **A kɔrɔ duurunan ye funu ye (datigɛɲɔgɔnna sira fɛ). N'o sɔn bɛ cɛ o cɛ la, a bɛ fɔ o ma ko : "musomɔgɔ".** A kɔrɔ wɔɔrɔnan : o ye misɛnya ye. A bɛ fɔ ko : "Nin cɛ in ka misɛn, a ka sira bɛ fɛn bɛɛ la i ko muso". Ninnu bɛɛ tɛmɛnnen kɔfɛ, hali ni musow fɛ jɛɲɔgɔnya ka di cɛ min ye, a bɛ fɔ o ma ko "cɛ-musonin".

Ni muso bangera, ni ɲininkali kɛra ko : "den ye mun ye ?" n'a y'a sɔrɔ cɛ don, bɛɛ b'a fɔ ko "tabaarikala" ! A kibaruya bɛ jɛnsɛn. I bɛ mɔgɔw kan mɛn ko : "A bangera denkɛ ɲanama na !". O bɛ nisɔndiya jira. Misali la, hali bagan kunda, i bɛ bagantigi kan mɛn ko : "n ka sagamuso ye saga jigi ci dugu la !". Walima : "nka misimuso ye entura ɲanama wolo".

Anw hadamadenw yɛrɛ fɛ, ni den wolora, n'an bɛ dugawu kɛ, an b'a fɔ ko : "Ala ka den balo ; k'a nɔna kɛ cɛ ye !". Den mana tan bɔ, n'a bɛɛ kɛra cɛ ye, an bɛ tugun k'a fɔ halisa ko : "... k'a nɔna kɛ cɛ ye '". A tɛ fɔ abada ko : "Ala k'a nɔna kɛ muso ye". O dun bɔra mun de la ?

Ni muso kɛra denkɛ wolola ye, an b'a fɔ ko : "alihamudulahi, Ala dugara muso in ye. A den bɛɛ ye cɛ ye !". Wa o muso masina bɛ k'a cɛ ka bara ye! A denw na kɛ cɛntabagaw ye !

Dugu kɔnɔ, dɔw n'o muso o ɲɛngoya, dɔw ɲɛ na bɔ a fɛ. O muso o yɛrɛ, n'a ma kɛ Ala dɔnbaga ye, a fana na waso a sinamuso "denmuso" wolobagaw la. A n'u kɔrɔmatigɛ ; k'u kɛlɛ. Waati dɔw la, an b'a mɛn ko : "nafa jumɛn de bɛ karisa la, ni denmuso wolo tɛ !". An b'a mɛn fana mɔgɔ dɔw da ko : "Denmuso ye mun ye doni gansan kɔ, walima wali du jɔbaga !". Nka ne Umu yɛrɛ ma min faamu nin ko in bɛɛ la, o de ye nin ye : "burankɛ ɲumanw mana u kunbɔ denmuso nɔfɛ, ni furunafolobaw bɔra ; ka Makantaaw lahidu ta walima k'u kɛ, o yɔrɔ la, denmuso nafa bɛ dɔn. Nimisayɔrɔ tɛ ye a la". Fɛn wɛrɛ fana bɛ yen n ma min faamu. N y'a lakɔlɔsi ko muso min mana baara kolo gɛlɛn walima baaraba kɛ, n'a tɛ siran, i t'a mɛn mɔgɔw da abada ko : "Nin ye muso ye !". I b'a mɛn de ko : "Nin muso in ye kamalen kɔrɔ ye. Kamalenkɔrɔ ka juru t'a la!". A bɛ fɔ ko kelenpe de la ko : "karisa ye muso dafalen ye". O ye cɛɲɛ ni bonya ani janya mana jɛ ka ɲɔgɔn sɔrɔ muso min na.

Kɔlɔsili dakun na hali bi, ni cɛ min ye musobaara kɛ, o ye kunmasuliko ni maloyalako ani ko dogonta de ye.

Ni den fagonna, i t'a mɛn abada ko : "cɛ-jugu-den". I b'a mɛn de ko : "muso-jugu-den filɛ !" A bɛ fɔ ko : "Ni muso kɛra waraba ye, a den bɛ kɛ jakuma ye". Nka, ɲininkali : yali muso muɲunen ni cɛ waraba den bɛ kɛ waraba ye tuma bɛɛ wa ? Ɛ Ala kɔrɔba, e min ye san ni dugu da, yali musoya kɔrɔ ye kɔfɛmɔgɔya danma de ye wa, walima ko jugu wɛrɛ de don ? Ne hakili la, musoya ye ko saba de ye. Fɔlɔ : hɔrɔnya ani fɛɛrɛ : Ni muso y'a kan di cɛ o cɛ ma kasɔrɔ nkalon t'a la fewu, saya b'a sɔrɔ o hɔrɔnya sira kan. Ni n ko fɛɛrɛ, ni cɛ farinyara i n'a fɔ waraba, a mana juguya i ko saya, muso n'a ka fɛɛrɛtigiya de b'a lasumaya dewu-dewu, i ko ji suma.

Musoya ye fɛn wɛrɛ min ye, o filɛ nin ye : kegunya. Muso tɛ dɛsɛ a ka nin-kan-fɛn sɔrɔli la. K'a sabu kɛ ale bɛ baara kɛ n'a hakili de ye.

Nin bɛɛ de kanma an ka kan ka kɔrɔ wɛrɛ ɲini musoya la min t'a kɔrɔ fɔlen ninnu ye.

Welekan : An bɛ bɛɛ kelen-kelen hakilinanta makɔnɔ musoya kan.

Umu Amar Trawele

MAKOCI KUNNAFONI

Musow ka ɲɛtaa sabatili bolofara MAKOCI kɔnɔ

Kabini 1981 san, Mali kɔɔri cikɛyiriwada y'i ɲɛsin a ka mara musow ka ɲɛtaa ma. Kabini kɔɔrisɛnɛ daminɛ, fo kana se o waati ma, musow tun sen ma don a ka ɲɛtaa baaraw la. Walew tun ɲɛsinnen don cɛw dɔrɔn ma. A kɔlɔsira ko hadamadenya tɛ se ka dilanni musow sen t'a la. Cɛw dɔrɔn mana jiidi, ni musow ma jiidi, o ye jiidili tɔ ka jɛ ye. O cogo kelen na, musow dɔrɔn mana jiidi ni cɛw ma jiidi, o ye tɔ ka jɛ ye. O siratɛgɛ la, MAKOCI y'a ka baara kunfɔlɔw, (musow ka ɲɛtaa sira kan), ɲɛsin denw ka kɛnɛya ma. O hukumu kɔnɔ a ye musoɲɛmɔgɔ kelen-kelen sigi a ka mara dɔw kɔnɔ. N'olu ye : Fana, Kucala, Sikaso ani San ye. O muso kuntigiw ka baara tun ɲɛsinnen don musow ni denw ka kɛnɛya sabatili fɛɛrɛw jɛnsɛnni ma duguw kɔnɔ. Fɛɛrɛ jɛnsɛnnenw tun bɛ tali kɛ bɛsɛya, niwakini dili denw ni muso lasiritɔw ma, minniji sanniman sɔrɔcogo, ani dumuni nafama dilancogo ka di denw ma. o baara ninnu tora sen kan fo 1983 san.

Baara ninnu kiimɛli sen fɛ 1983 san, a jirala ka fɔ ko wari ko gɛlɛya b'a to wale fɔlen ninnu tɛ sira sɔrɔ kosɛbɛ. Ko fo ka fɛɛrɛw ɲini minnu b'a to musow bɛ se ka sɔrɔ kɛ u yɛrɛ ye, min b'u dɛmɛn denw ka furakow la, ani u denmusow ka kɔɲɔnminɛnkow la.

Olu bɛɛ tɛmɛnen kɔ, walasa u ka se ka nafɛn misɛnw sɔngɔ sɔrɔ u yɛrɛ ye. A jirala tugunni ko ka fɛɛrɛw ɲini minnu bɛ kɛ sababu ye ka musow lafiya u ka baara dɔw la ; ani ku sen don balikukalan na, walasa faamuya ka sabati kosɛbɛ u fan fɛ.

O baara ninnu waleyara dugu caman kɔnɔ, o waati la fo kana se 1986 san ma. A kɔlɔsira o san na k'a baaraw tun bɛ dan sira la, bawo mara kelen ka bon musokuntigi ma. Fo mɔgɔw ka sɔrɔ minnu bɛ wale fɔlenw kɔlɔsi dugu kɔnɔ. Mun tun y'o kɛ, musakako tun nɔ b'a la.

MAKOCI ɲɛmɔgɔw ye a laɲini nanzara jamana dɔ fɛ, n'a bɛ fɔ o ma ko Peyiba walima Holandi, walasa o k'u dɛmɛn musow ka ɲɛtaa sabatili baaraw la. O laɲini jaabira 1987 san. O kɛra sababu ye ka musow ka ɲɛtaa bolofara baaraw sigi sen kan. K'a ta 1987 san fo kana se bi ma, bolofara nin bɛ baara la, baara in bɛ to senna fɔ 1994 san na. A baara bɛ MAKOCI mara duuru bɛɛ kɔnɔ. N'olu ye : Fana, Kucala, Buguni, Sikaso ani San.

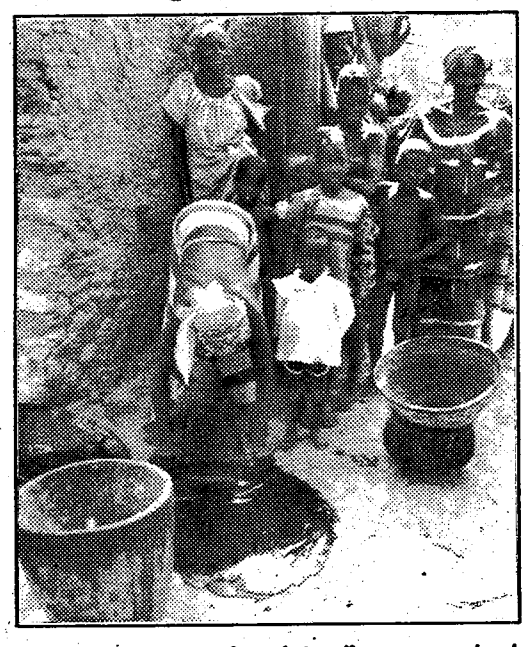

Dugu o, du o, nin si tɛ diya muso kɔ !

Bolofara in sigikun sen kan MAKOCI fɛ

Bolofara sigira sen kan MAKOCI fɛ wale damadɔw kanma. Olu filɛ nin ye :

- ka musow dɛmɛn walasa u k'u jɔyɔrɔ fa du kɔnɔ, dugu kɔnɔ, jamana kɔnɔ ɲɛtaa sabatili sira kan ;
- musow ka fɛɛrɛw ɲini, u yɛrɛw ka gɛlɛyaw kelen-kelen bɛɛ la ;
- musow ka baara kɛ, minnu bɛ kɛ sababu ye ka dɔ fara u ka sɔrɔ kan ;
- ka fɛɛrɛw ɲini, minnu bɛ se ka kɛ sababu ye k'u lafiya u ka baara dɔw la, i n'a fɔ ɲɔsusu, kɔlɔsusu, dɔgɔɲini; olu n'u ɲɔgɔnna wɛrɛw.

Ayiwa, n balimaw, yala wale ninnu y'an balilanko ye wa ?

An bɛ se k'a fɔ ko ayi, wa a ɲinini b'a kun bɔ. Bawo, a bɛ san danmadɔ bɔ, yɛlɛma caman donna an sigidaw la. Yɛlɛma ninnu kɛra sababu ye, ka musow ka baara dɔw gɛlɛya kosɛbɛ, n'olu b'u ka kɛnɛya bali ka basigi. Yɛlɛma dɔw filɛ :

- ja nana ni ji ko gɛlɛya ye ;
- ja nana ni dɔgɔ ko gɛlɛya ye ; bawo jiriw dɔgɔyara ;
- ja kɛra sababu ye ka cɛw ka tungannataga caya. Ni cɛw taara tungan na, du wali gwa n'a kunkow bɛ to musow dɔrɔn bolo.

Baara taabolow n'a fɛɛrɛw

Bamananw ko "Ni soli ka bɔ ko bɛ taamala min kɔnɔ, o bɛ a ka so laben ka si", wa u ko tuguni ko "Kun tɛ di, a tigi kɔ". O siratɛgɛ la, musow ka ɲɛtaa sabatili bolofara in ka baara taabolo bɛɛ sinsinnen don musow yɛrɛ ka hakili jakabɔ kan, u yɛrɛw ka baaraw kan ; ka tila ka gɛlɛyaw bɛɛ la bɔ kelen-kelen, ka sɔrɔ ka fɛɛrɛ ɲini u kelen-kelen bɛɛ kanma.

Baara bɛ daminɛ ni dugu dɔnni ye tile fila kɔnɔ. O tile fila kɔnɔ, mɔgɔw bɛ tila kulu ni kulu ye, olu hakililaw bɛ fara ɲɔgɔn kan, ani dugu ɲɛmɔgɔw (cɛ ani muso), ni denmisɛnw bɛɛ hakililaw bɛ fara ɲɔgɔn kan. Kulu ninnu bɛɛ b'u hakili jagabɔ musow ka baaraw, n'u ka diɲɛnatigɛ latigɛcogow kan. Dugu dɔnni mana ban jaabi lasegin bɛ kɛ dugu mɔgɔw ma. O kunnafoniw bɛ tali kɛ baara taabolow kan, ani baarakɛtaw bolodali. Baara taabolo mana bɔ yen wale wɛrɛw bɛ yen an b'an sinsin minnu kan, baara taa fɛɛrɛw la : i n'a fɔ :

- baara daminɛna dugu minnu na ka ban, k'olu dɛmɛn, cogo min baara minnu bɛ ɲɔgɔn dafa. Olu fɛɛrɛ bɛ sigi sen kan.

Misali : Ka juru don musow la, walasa u ka situlu san ka mara, ka

sɔrɔ, k'o tulu kɛ ka safunɛ dilan.

* **tigasɛnɛ**, ka sɔrɔ k'o tigaɲagaw mara, ka sagajigiw labalo n'o ye k'u feere seliba ɲɛkɔrɔ.

* **ka forobakɛsu** sigi dugu musow fɛ, walasa u ka se ka juru don ɲɔgɔn na, n'a ma kɛ mɔgɔ wɛrɛ ka jurudon ye.

- Ka baara nafamaw waleya dugu kɔnɔ, musow fɛ walasa u ka sɔrɔ ka sabati.

- Ka musow sendon duguw ka ɲɛtaabaaraw bɛɛ la, walasa u k'u jɔyɔrɔ fa faso jiidili la. O la sa fo k'u (musow) sendon MAKOCI baaraw la, i n'a fɔ : jurukow, balikukalankow, baganmarakow, on'a ɲɔgɔnna wɛrɛw.

Baaraw bɛɛ-sen kɔrɔ ma tintinnan ye kalan ye. Kalan min ɲɛsinnen don dugu mɔgɔw ni MAKOCI baarakɛlaw ma.

Baara waleyataw bɛɛ cogo jumɛn na sisan ?

1991-1992 cikɛsan baara ninnu waleyara dugu 198 ɲɔgɔnna na MAKOCI maraw kɔnɔ. Baara bɛ boli sira caman kan :

- **Cikɛsira kan** : gerekan malosɛnɛ, lɛ labɛnnen kɔnɔ malosɛnɛ, tigasɛnɛ, kɔɔrisɛnɛ, bɛnɛsɛnɛ...

- **Nakɔsɛnɛ** : nafɛnw sɛnɛni walasa dugumɔgɔw ka se ka fɛn kɛnɛw dun tilema fɛ dugu kɔnɔ. Balo duntaw ka kɛ balo nafamaw ye, ani musow ka se ka wari dɔɔnin sɔrɔ.

- **Fɛɛrɛ minnu bɛ musow lafiya u ka baara kologirinw la** ; i n'a fɔ ɲɔsimasin ani situlubɔmasin.

- **Jagomisɛnw** : an bɛ se ka safunɛdilan, pomadidilan, ɲɔ sanni ka mara, ka sɔrɔ k'a feere a sɔngɔ yɛlɛnnen.

- **Dugukolonɔn kunbɛnni baaraw** : musow jɔyɔrɔ ka bon kosɛbɛ dugukolonɔn kunbɛnni baaraw la.

- **Musow ka kalan jiidili duguw kɔnɔ.**

Baaraw bɛɛ bɛ waleya MAKOCI cikɛkafo 25 kɔnɔ, a ka lakɔlidenw fɛ. Dɛmɛn bɛ don u ma, cikɛ lakɔliden musomanw fɛ. Bi-bi in na cikɛkafo muso ɲɛmɔgɔ bɛ ta mɔgɔ 9 la. Ka cikɛlamin wali, kafoyiriwatɔn muso kuntigi mɔgɔ 10 ɲɔgɔnna na d'o kan ; ka fara cikɛmara muso kuntigi 5 kan. Musow ka ɲɛtaa bolofara ɲɛmɔgɔsoba sigilen bɛ Kucala.

Jɛkabaara bɔta nataw la, an da bɛna se walew kelen-kelen ma. Nka, walasa baaraw ka sira sɔrɔ, fo bɛɛ k'i cɛsiri musow ka ɲɛtaa la.

N balimaw, dɔ kɛra, dɔ fɔra, bari musow jɔyɔrɔ ka bon an ka diɲɛnatigɛ la. O la sa, an bɛ se k'a fɔ ko :

A waati tun sera hakilila in ka bange ;

A waati tun sera musow ka diɲɛnatigɛcogo ka sɔrɔ hakili la ;

A waati tun sera taabolo ninnu ka lajiidi an fɛ ;

A waati tun sera an k'a dɔn ko jiidili tɛ kɛ a tigi kɔ ;

Jiidili in ka kan ka kɛ fɛɛrɛw la min b'a to a bɛ si sɔrɔ ;

A waati tun sera a ka dɔn ko musow ye faso n'tuloma dɔ ye ;

NTuluma min mana fara n'a bɛ fiɲɛ bila an ka hadamadenya la ; walasa jiidili ka sabati, an ka bugudaw la, fo cɛ, muso denmisɛn ani maakɔrɔba, bɛɛ k'i ɲɛsin musow ka ɲɛtaa baaraw ma. Fo an ka ɲinɛ kɔrɔlen dɔw kɔ ; fo an ka kɔrɔlen dɔw bila kɛrɛfɛ, **walasa bobo ka kuma, walasa fangantan ka fanga sɔrɔ.**

Wa jiidililaw, aw ni sanjikɔrɔ wɔɔsi; baara nin tɛ bɔ kun na, n'aw ma aw ɲɛsin a ma, bawo dan tɛ jiidili la.

Nin hakilila in sɛbɛnna :

Yusuf Jime Sidibe fɛ, n'o ye Kucala kalan fa filanan ye, ani Simɔne Kɔretibɛke, musow ka ɲɛtaa bolofara ɲɛmɔgɔ.

Balɛyɛmabaga bamanankan na : Yusuf Jime Sidibe, Kucala Kalanfa filanan

Ɲɔgɔn-kuma-ɲɔgɔnya de bɛ sigi bɛɛ sinsin

Muso mana dɛmɛn k'a layiriwa, o nafa fɔlɔ bɛ sigida bɛɛ de kan

Bamananya tɛ ko lankolon ye !

Jɛkabaara bɔko tɛmɛnnenw kɔnɔ, an da sera bamananya ntuloman sinsinnen dɔw ma an ka jamana kɔnɔ. O siratɛgɛ la, aw ye bamananya taasira dɔw dɔn Ɲamabugu dugu tarikusɛbɛn kɔnɔ. O siratɛgɛ kelen na, an da sera Cɛnda ma aw ye. O bɛɛ de nana ni Jɛkabaara kalanbaga jolenw n'a lafasabaga lakikaw ka batakiw cili ye an ma, walasa k'an ka jɛmukanw lasinsin. O de dun y'an ka wale fɔlɔw kun ye ! Bɔko in kɔnɔ, aw bɛna caman wɛrɛ dɔn bamananya jɔsenw kan, an terikɛ n'an jɛɲɔgɔnkɛ Saka Jakite ka sɛbɛnw kɔnɔ. Saka Jakite ye balikukalanfa dɔ ye Buguni MAKOCI cikɛmara la. I n'a fɔ a yɛrɛ y'a lahidu ta sɛbɛn in kɔnɔ cogo min na, an dalen b'a la k'a na bataki dɔwɛrɛ ci an ma, walasa lafaamuyali in kana kɛ "tɔnegeto-n nako" ye an bolo bamananya kan. Jɛkabaara sɛbɛnɲɛkulu

Bamananya tɛ kunfɛko ye

Banabagatɔ ka bana tɛ furakɛ i kunfɛ . I b'a ɲini fɔlɔ k'a dɔn n'a bɛ kɛnɛya walima n'a tɛ kɛnɛya. Jiri tɛ kuma, nk'a bɛ se k'o ɲɛfɔ mɔgɔ ye.

O kɛcogo dɔ filɛ nin ye :

I bɛ wuli ni banabaatɔ tɔgɔ ye ka taa genusun lamini siɲɛ saba walima siɲɛ naani ka kɛɲɛni banabaatɔ siya ye. K'a bulu dɔ tigɛ, kan'o goro filen kura kɔnɔ, ji kura la. Ni ji nɔgɔmayara, o kɔrɔ ye ko banabaatɔ bɛ kɛnɛya. Nka n'a ma sɔn ka nɔgɔmaya banabaatɔ tɛ kɛnɛya.

Jiriw dara cogo min na hadamaden fana dara ten.

Mɔgɔ bɛɛ n'a dadon, jiri bɛɛ fana n'a dadon.

I bangedon bɛ bɛn jiri min dadon ma, o de bulu kuru kelen bɛ tigɛ ka nagami i ka bana fura la, n'o kɛra, o b'i ka bana lakari. Ala ye dani kɛ, Ala ma kɛɲɛni kɛ. Jiriw dadonw filɛ nin ye :

nkunjɛ dara karidon
zaban dara ntɛnɛndon
nɛrɛ dara taratadon
tutu dara arabadon
joro dara alamisadon
mana dara jumadon
karo dara sibiridon

Ni mɔgɔ min bangedon ma dɔn, o ka banafura bɛ tigɛ a ka bana daminɛ don ma.

Fura tɛ tigɛ kunfɛ. Hadamaden bɛɛ n'a doolo don, o doolo bɛɛ fana n'a bɔwaati don.

O doolow tɔgɔ n'u bɔwaatiw bɛna sɛbɛn Jɛkabaara bɔko nataw la.

Nkɛrɛnden tɛ wolo a fa ɲɛna, n k'a b'a fakan fɔ

An ka segin an ka farafinjiriw ma, bawo tubabufuraw da gɛlɛyara

1. Kɔnɔdimifura : I bɛ bunbun fara, banan fara, jala fara ani ɲamakubara mugu bɔ ka to k'o di kɔnɔdimitɔ ma a k'o dun. U bɛ se ka tobi fana, a k'a ji min.

2. Kɔnɔboli fura : I bɛ julasonkalannin, ni dɔw b'a wele ko ntontigi, ani buyakibulunin ni ɲaɲaka bulu tobi. N'a ji sumana i b'a di kɔnɔbolitɔ ma.

3. Joli caya bana : I bɛ filenjiri bulu ni layi tobi ka to k'o ji min.

4. Liminanpo walima dagafinfin fura : (musow ka bana don)

I bɛ ntimitimini bulu tobi ka seliji ta n'a ye ani k'a ji dɔ min.

5 Funu fura : I bɛ danaba walima dunukɛrɛntɛ ka so dantan bɔgɔ lasi ji la, k'a mun funu na. N'o kɛra a bɛ fɔ.

6. Furudimi fura : I bɛ ntonabelebele bulu tobi siɲɛ kelen ka to k'o ji min.

7. Tumu fura : I bɛ manjekisɛ susu ka t'o k'a mugu kɛ ji la k'a min.

8. Tin fura (walima muso lajigili fura) : I bɛ fulɔ numanbolo bila daga la, ka ji wuli a kan, k'o ji di muso kɔnɔma ma, k'i sigi ka den makɔnɔ !

9. Zanfala fura : I bɛ kunnisorobulu susu k'a da ji la ka to k'i fari jɔɔsi n'a ye.

10. Kololaci walima koloci fura : I bɛ kolokolo bulu tobi ka to k'i ko a la ani k'a ji dɔ min.

11. Sisan fura : I bɛ dubasogo laja k'a mugu ni ɲɛbɛrɛbilen mugu ɲagamin ani jarakɔgɔ, ka to k'o mugan.

12. Tonsoɲimi kɔnɔdimi fura (a bɛ kɔnɔ kalo kelen ni fila tiɲɛ) : I bɛ ntori wolonwula jɔlan naani wolo bɔ k'o sogo fara ɲɔgɔn kan. Koro binkɛnɛlama min bɛ kɛ kɔji jatɔla kunna, k'o tigɛ-tigɛ bɔrɛ kan. N'a jara, k'o mugu bɔ. Ka sɔrɔ k'o kɛ ntoriw woro naji la, ka jarakɔgɔ k'a la, ka di kɔnɔdimitɔ ma a k'a min.

13. Jolifura : I bɛ sonsan bo ni subagabaganin den sisi, k'o don tulu la, ka mun joli la.

14. Sumugu cida fura : I bɛ malogasa susu ko mugu kɛ gankɛnɛ na, k'u susu ni ɲɔgɔn ye, k'a mun sumugu cida la. A bɛ ja.

15. Yegeru fura : I bɛ dugunugukunba bo dalajɛ, k'o da ji la ka sɔrɔ k'o ji sɛnsɛnnen min.

16. Surafiyen fura : I bɛ ntorolenni biɲɛ kalaya tasuma la. Na sumana, i b'a don finikolonnin dɔ kɔnɔ k'a mɔsi i ɲɛ kan.

17. Kɔnɔja fura : I bɛ kɔntaba kisɛ susu, k'a muguw wuli k'a kɛ kafe ye. I kɔnɔ bɛ boli.

18. Koko fura : I bɛ nkunankunan dili duguɲɛ sɛn, k'a tobi ka to k'a ji min.

19. Golokɔrɔda fura : I bɛ nɛrɛbulu ni ntonnabelebele bulu tobi k'i wusu a la, k'a ji dɔ min ani k'a ɲaga kɛ ka dimiyɔrɔ digi-digi.

20. Tulodimi fura : I bɛ nasebe susu k'a bisi i tulo kɔnɔ.

Bamanan t'a kunfɛ

Bamanan na, dafɛn dɔw bɛ yen

minnu bɛ wele ko : **labitaaniw**. A kɔlɔsira ko bamanankalo tile o tile, olu bɛ bɔ diɲɛ fan dɔ la, ka taa fan dɔ wɛrɛ la. N'i b'a fɛ ka taa yɔrɔ o yɔrɔ, i b'a la jɛ fɔlɔ n'a y'a sɔrɔ i ma ɲɛsin u ma. Bawo n'i taa fan bɛnna labitaani fan ma, i bɛ wuli mako min kanma o tɛ ɲɛ.

Nin katimu dilanna walasa mɔgɔw k'a dɔn kalo tile da min na, u bɛ sɔrɔ fan min fɛ. I b'a ɲɛsin kɔrɔn na, k'a bɔlɔkunninw kuntaafan filɛ. O don na, u bɛ yen. U bɛ fan min fɛ kalo tileda min, o sɛbɛnnen don sow kelen-kelen kɔnɔ. Kalotile 9 nan don, o bɛ san fɛ. N'i yɛlɛnna jiri la o don, i bɛ bin.

Saka Jakite

Buguni MAKOCI cikɛkafo balikukalanfa dɔ

Bamananya taamasɛn fɔlɔ : Cɛndenw

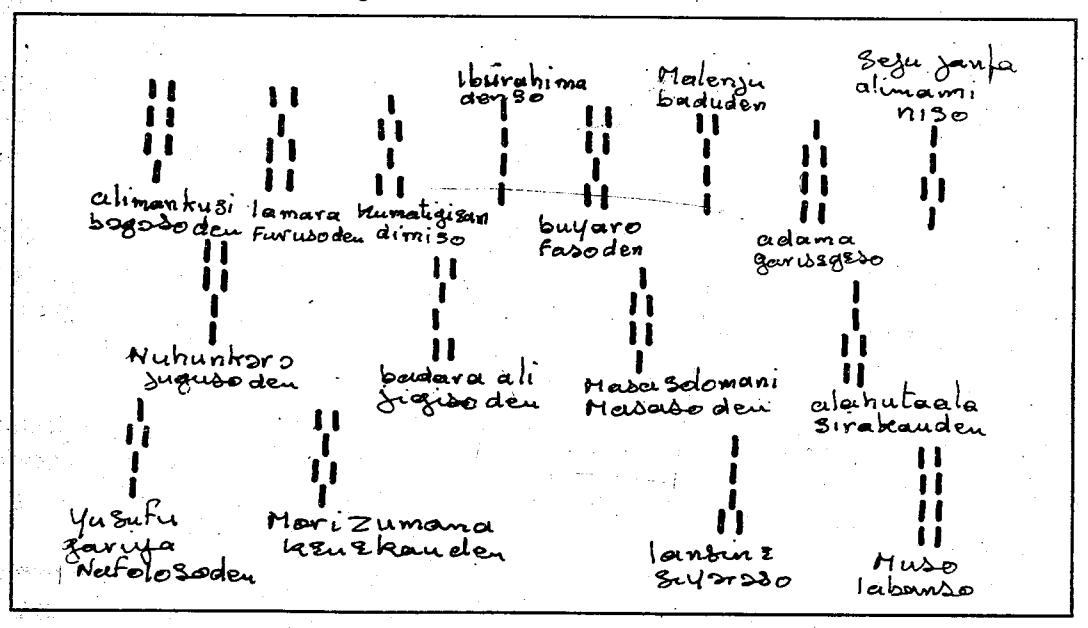

An bɛ Saka Jakite fo a ka bamananya kunnafoni ninnu na. An b'a ɲin'a fɛ a kana dɛsɛ sa kunnafoni tɔw laseli la an ma.

Bamanan taamasɛn filanan : kalo waatiw dɔn fɛn

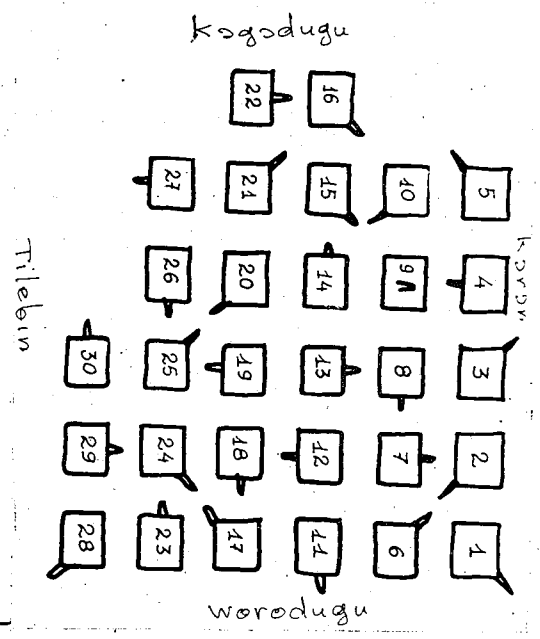

"Hun" bɛɛ tɛ bokasa ye, "hun" dɔw ye kɔnɔnagan ye !

Ne kɔnɔnaganna k'a sɔrɔ n ma fɛn gan dun.

Ne siranna, ne jɔrɔla, ne hamina.

Nin bɛɛ sɔrɔla mun fɛ ?

Tuma min na ne ye n da, n ma se ka sunɔgɔ. N wulila, n ma se ka taa yɔrɔ si ; n ye n sigi, n ma se ka to yɔrɔ kelen. Ɔɔ ! Miiri ni kɔnɔnagan ani ninakili ye ɲɔgɔn sɔrɔ ne ɲɔn na kana bɔ n nun fɛ kelen ye, "hun"! Nin bɛɛ sababu ye ko kelen ye ! "Mali jamana yiriwali" sɛgɛ-sɛgɛsɛbɛn caman y'a jira ko : Mali mɔgɔ 100 à 100, 80 ye cikɛla ye. Batondangan t'an fɛ, lulu t'an fɛ, taji t'an fɛ. Hali ni sanu b'an fɛ, o bɔcogo ma ɲi. Fɔ cikɛ ni cikɛ. Cikɛ kelen wa ! N ye n miiri ko dɔw la. Minnu ye :

1°) Sanji nata bɛ ka dɔgɔya ka taa a fɛ.

2°) Cikɛdugukolow b'a la ka tiɲɛ cikɛlaw ni bagantigiw ani jiribaaralaw fɛ. Zoforɛw dɛsɛra. Ɲɛmɔgɔw tɛ fɛn f'o la.

3°) MAKOCI min ka baara ɲɛsinnen don cikɛ ni cikɛ layiriwali ma, o bɛ ka bin. Ɲɛmɔgɔw tɛ fɛn f'o fana na. Tuma dɔ yɛrɛ, cikɛla hakili b'a la k'ale ka sɛgɛn sababu ye MAKOCI ye !

Ee ! Kalanbaliya, ɲɔgɔn-faamubaliya ani baarakɛcogo juguya. N'o tɛ nin mɔgɔ saba : MAKOCI - Cikɛla - Zoforɛ, u bɛɛ ye "su kelen tabagaw" ye walima "kurun kelen kɔnɔmɔgɔw".

4°) Min ye n jigi tɔ misɛnya, don min ne welela ɲɔgɔnye la, Ḳebila kumandan fɛ fɔ Kɔlɔnjɛba sɛrikili ɲɛmɔgɔ cɛ 20 ɲɔgɔn tun bɛ yen, 1993 san kalo fɔlɔ tile 21. Kumandanba, Zandarimu, garidi, depite, pariti politiki 5 ɲɛmɔgɔw, lakoliden somɔgɔtɔn, sɛnɛtɔn, bagandɔgɔtɔrɔ, zoforɛ, dɔgɔtɔrɔ, (A.F.W.) fana tun bɛ kɛnɛ min kan. N ye mun kɔlɔsi yen ?

4.1°) Nin ɲɛmɔgɔw sera ɲɔgɔnyeyɔrɔ la, midi tɔ tolen miniti 20 ye ! Jama mɛnna k'u makɔnɔ.

4.2°) U y'a jira ko mɔgɔ nisɔngɔ binna. Hɛrɛ kuma ! Nka ko "TDR" sara ye wajibi ye, walasa baaraw ka se ka kɛ.

Tiɲɛ kuma ! Hali mɔgɔ n'a woloden, n'a ma sɔn baara ma walasa du ka dilan, aw tɛ bɛn o la.

- "TDR" n'o bɛ wele tubabukan na ko "Takisi de dewelopeman", o sara bɛ sɔrɔ mun na cikɛla bolo ? Bawo a bɛ ɲɔ, kaba, tiga, malo sɔ, bɛnɛ bɛɛ sɛnɛ. Nka nin si tɛ san, fɔ kɔɔri kelen. Doni dun ka bon kɔɔri sɔrɔ ma. Wari sɔrɔ sira wɛrɛ tɛ yen. Julaw bɛ sɛnɛfɛn

ninnu sɔngɔ bin walima k'u wuli, waati min ka d'u ye.

- Ni tiɲɛ ye bɛɛ-jɛ-fanga (jɛmufanga) ye, munna ɲɛmɔgɔ ninnu ma na bɛɛ sigiyɔrɔ kelen k'a jira ko : "an ka lakɔliso jɔ walima dɔgɔtɔrɔso, walima furafeereyɔrɔ (A.F.W.). A wari bɛ bɛn nin hakɛ ma, mɔgɔ kelen ka sarata ye nin ye. Bɛɛ k'i ta sara walasa baara ka kɛ ?".

O ma kɛ fɔ olu bɛ bɛn dɔ la yen ka sɔrɔ ka na o ɲɛfɔ mara kɔnɔ mɔgɔw ye. N'o wari sarala, a bɛ kɛ ka mun kɛ ? Nansara kalankɛbagaw b'a fɔ min ma ko "baarabolo labanbanbali !"

4.3°) MAKOCI dalen dugu minnu na kalan siratɛgɛ ni baara kɛcogo ɲuman siratɛgɛ la, k'olu kɛ yiriwatɔnw ye ; o tɔnkuntigi dɔ ye ci fɔ ka gɛlɛya n ye ko k'a fɔ MAKOCI ye : **k'a kan'a ka kɔɔri cɛ ka b'u da la ! K'olu ka kɔɔri peselen mɛnn'u fɛ yen kojugu.**

- Ni mɔgɔ y'i miiri "Sycow" (cikɛlaw ka sɛndika) ka lɛtɛrɛ cilen na MAKOCI ma, min kɛra sababu ye ka dabalida 12 ka baara jɔ tile 45 kɔnɔ. O ye bin min don MAKOCI kun.

Ne bɛ n ka kuma kuncɛ ni min ye o ye : mɔgɔ tɛ jɔɔrɔ ka tɛmɛn Ala kan. O min ye dalimasa ye. Ko t'ale kɛɲɛ !

Jamana in yiriwali dusu bɛ jɔn o jɔn na, Ala k'a nɔgɔya o bɛɛ ye. Amiina !

Musa Dunbiya
Kebila balikukalan kuntigi
Buguni MAKOCI

Ɲana ma man di fɔ ko bilen don !

Hadamaden ka diɲɛnatigɛ kɔnɔ, a bɛ tɛmɛn sira caman fɛ walasa ka laban kunnawolo kɔnɔ walima lebu ; hɛrɛ walima bɔnɛ. Waatiw bɛ kɛ, maa caman ka lakana nunjuru bɛ don maa kelenpe bolo. O maa kelen o ka o don kɛwale de bɛ bɛɛ lase ɲanabonda la ! N'a y'a kɛ cogo min na, diɲɛ b'a lakali o cogo la fo ka taa diɲɛ ban. Nin bɛɛ de kanma jeliw b'a fɔ ko ɲanaw man ca nk'u ka bonda lankolon tɛ. Haa ! 1993 san kalo 8 n tɛmɛnnen tile 13, Zandaramakɛ Cɛwulen Trawele fana donna ɲana sɛrɛ rɔ dɛ Bamakɔ ni San cɛ ! Walasa aw k'a doncogo kunkun n'a ɲɛɲɛw bɛɛ dɔn, an ka jɛ ka Mali faso ka kunnafonisɛbɛn "L'ESSOR" ka 1993

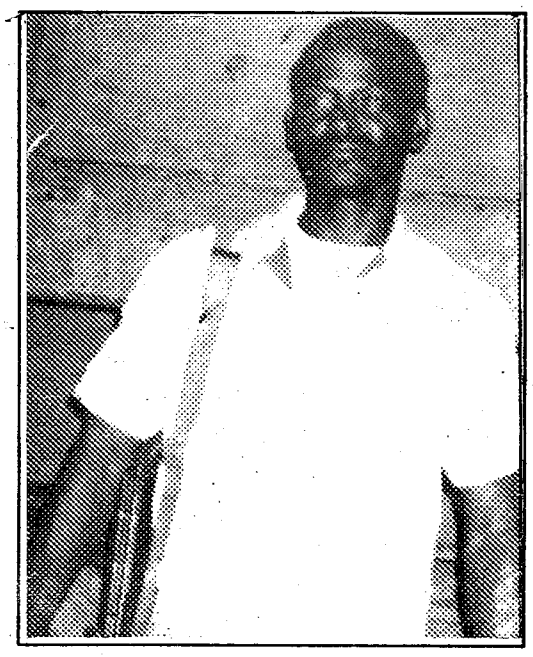

Zandaramakɛ Cɛwulen Trawele, San sira ɲanaminɛɲana

san kalo 9 n tile 7 bɔko kɔnɔko lajɛ. A ɲɛ 4 n na. Mun b'o ɲɛ kɔnɔ ? O filɛ aw kɔrɔ:

"Kalo 8 n tile 13 sogomada joona waati 3n, "Saheli Transipori" kariba tun bɛ k'i magɛrɛ San dugu la. O y'a sɔrɔ Zandaramakɛ Cɛwulen Trawele, n'o bɛ baara kɛ Seware, n'a ka ladala maramafɛn donn'a kɔnɔ Segu dugu kɔnɔ. Cɛwulen n'a ka marafa yeli ye mobilikɔnɔ-mɔgɔw bɛ jɔɔrɛ. Nka mobilibolila b'a dɔn kosɛbɛ. O yɛrɛ de ye mɔgɔw lahakilisigi. Kariba in bɔlen Segu dɔrɔn, mɔbili "504" dɔ ni kalaman tɛmɛnna a la. A kɔnɔmɔgɔw y'i to k'o yeelenw tunutɔ y'u la su dibi rɔ. Waatiw kuntaa janyara. Sunɔgɔ karila kariba kɔnɔmɔgɔw ɲɛ na. Nka Zandaramakɛ Cɛwulen ma sunɔgɔ ka d'a kan sigiyɔrɔ tun t'ale bolo. Ale jɔlen de tun bɛ kariba kɔnɔ. U ni San dugu tɔ tolen bamɛtɛrɛ 30 ɲɔgɔn ye, wale dɔw y'a lasɔmi sira kan kariba dafɛ. Mobili "504" min tun tɛmɛnna u la Segu bɔda la, o tun jɔlen bɛ, ka masɔrɔ jirikuru dɔ tun bɛ sira kan. Mobili "504" o tun ɲɛfɛ "witiri" bɛɛ tun cilen don, awa a lakɔlilen tun don mɔgɔw fɛ fana. Kariba wɛrɛ fana tun jɔlen don. Mɔgɔw tun bɛ munu-munu na o fana dafɛ. Cɛwulen, Zandaramakɛ lasɔminen, y'a kɔlɔsi ko ko bɛ senna. O dun tun ye tiɲɛ ye, barisa wale-jugukɛlaw, "bandiw" de tun kɛlen bɛ ka sira tigɛ ni jirikuru ye. Olu de ye mobili "504" diyagoya lajɔ ni marafa ye, min kɛra sababu ye k'a ɲɛfɛ "witiri" ci. Olu de tun ye kariba fɔlɔ fana lajɔ ani ka mugu mangan ci o kɔnɔmɔgɔ dɔ la, n'o tun ye polisi dɔ ye. Kabi "Sahɛli Transipori" kariba jɔra yɔrɔ min na, Cɛwulen ma siran. A jiginna teliya la ka bɔ kariba kɔnɔ, ka mugu cili daminɛ "bandiw" la. Olu y'a dɔn o yɔrɔ de la k'u n'u filan tɛ ɲɔgɔn na. U y'u senfa tu rɔ!

Cɛwulen kelen y'u nɔgɛn. Nk'a ma se k'u sɔrɔ. A kɔseginnen, a ni mɔbili-kɔnɔ-mɔgɔ tɔw ye tu kɔnɔnaw mɔmɔ. U taara bɔ "bandi" dɔ su kan ani sabarasen fila nɔninen mɔgɔ joli la. Olu tun tora "bandi" dɔ kɔ.

Suleyi Ɲangado de ye nin kunnafoninw lase "AMAP" la (Mali kunnafoni n'a ganseli baarada). Ale ye Maliden ye min sigilen bɛ Zanbi jamana kɔnɔ.... A kumana Zandaramakɛ Cɛwulen Trawele ka ɲanayawale kan kosɛbɛ, min kɛra sababu ye ka siratigɛlaw ka kasara fiɲɛ waaro ka bɔ mɔgɔw kan".

Nin tun ye kunnafoni ye an ye min sɔrɔ "L'ESSOR" kɔnɔ "San sira-kan-ko" kan. An badenw, n'a y'a sɔrɔ Cɛwulen tun tɛ kɛnɛ in kan nin don in na, siga t'a la, aw tun na kunnafoni in mɛn cogo wɛrɛ la dɛ ! Cɛwulen ɲɔgɔn joli de dun bɛ sɔrɔ don o don taamakɛmobiliw kɔnɔ, an ka jamana duguw furancɛw fɛ ?

A ka dɔgɔn haali. Nin bɛɛ de kanma an b'a ɲini ɲɛmaaw fɛ u ka wuli k'u jɔ ka lakanafɛnw labugun siraw kan. Nɔntɛ, bandiw b'u ta la, taamakɛlaw fana bɛ sira kan, aa, an bɛ Ala bolo dɛ ! O koni tɛ bolo jugu fana ye. Nka !...

Jɛkabaara sɛbɛnɲɛkulu

OHVN NI ODIMO KUNNAFONI

Giɲan sigicogo

Giɲan ye dugu kɔrɔ ye min bɛ Tukoroba kubeda fɛ Banamba kafo kɔnɔ.

Giɲan sigira ka san 40 kɛ ka sɔrɔ Seku Umaru Tali ma se jamana in kɔnɔ.

Misikɔrɔ Ɲare bɔra Ɲamina a donsoya kɛtɔ ka na jigin Dandugu, k'a bɔ Dandugu ka na Tukoroba. A fatura yen.

Misikɔrɔ Ɲare den fɔlɔ, Seyiba, nana sigiyɔrɔɲini. Nka o sigiyɔrɔbɛnna falada dɔ ma Npiyabugu sira la, min togɔ dara Seyibabugu. O waati, ji minta sɔrɔli tun ka gɛlɛn Seyibabugu. Don o don denmisɛnninw tun mana taa bagangɛn na kungo kɔnɔ, u se o se yɔrɔ dɔ la, bakɔrɔba dɔ tun bɛ don tufinba dɔ kɔnɔ, a bonbonsi ɲigilen bɛ bɔ. Denmisɛnninw taara o fɔ Seyiba ye ko tuba dɔ bɛ u ni kɔrɔn c, u se o se yen, bakɔrɔba bɛ don a kɔnɔ, wa a n'a bonbonsi ɲigilen bɛ bɔ. Seyiba sɔrɔla k'o fɔ a ka mɔgɔw ye, u ka na tu in tigɛ. Tu in tigɛlen, u bɔra kɔlɔn kan min ji ka ca. U sɔrɔla ka wuli kan'u sigi yɔrɔ o la. Seyiba n'a ka mɔgɔw sigitɔ, u ni du (4) naani nana, minnu tɛ Ɲarew ye. Olu ye Serikɔtɔ Kulubalu ka du, Bala Konare ka du, kagaba Tarawele ka du. Du saba in sigilen san fila, fama kulubali n'a ka du nana fara u kan. Seyiba Ɲare bannen, a den Gaɲin y'i sigi dugu kunna. O ye min kɛ dugutigiya la, o bɛ san 40 bɔ. Giɲan tɔgɔ bɔra Gaɲin tɔgɔ de la. Gaɲin bannen, a denkɛ kɔrɔbakɔrɔ Ɲare kɛra dugutigi ye. Ale ye san 25 kɛ dugu kunna. Kɔrɔbakɔrɔ salen, a denkɛ kɔrɔba, Misikɔrɔ (dɔw tun k'a ma kɔkɛ) o fana ye dugutigiya ta ka san 30 kɛ dugu kunna. Kɔkɛ Ɲare bɔlen kɔ, Cekura Ɲare Sigira ka dugu mara san 7. Seku Umaru nalen, Cekura bannen, Bina Ɲare sigira dugu kunna ka 20 kɛ. Bina salen, Makɔnɔ Ɲare kɛra dugutigi ye. Ale ye san 8 kɛ. Karamɔkɔ bannen, Ntɔnkɔrɔ Ɲare sigira.

Ntɔnkɔrɔ salen Makan Ɲare ye dugu mara san 12.. O bɛɛ kɔ, Jukɔrɔ Baba sigira dugu kunna ka san 9 kɛ. A salen Banninkɛ Ɲare ye dugu mara san 4. Ale kɔfɛ, Jafe Ɲare sigira, o ye san 3 kɛ. Jafe Ɲare balen Jamusa Ɲare ye dugu mara san 9 kɔnɔ. O kɔ Cɛkura Ɲare ye san 7 kɛ dugutigiya la. Cɛkura bannen Garantigui Ɲare ye san 5 kɛ. O kɔ, kɔrɔ Ɲare sigira dugutigigolo kan san 1981. Ale de ye Giɲan dugitigi ye bi. hali bi kɔlɔn in bɛ Giɲan dugu cɛma. Kɔlɔn in jukɔrɔla ye kɔ bisigi ye. A bonya bɛ mɛtɛrɛ 10 bɔ dugu jukɔrɔ.

Bajuru konare animatɛrɛ don
Giɲan Banamba Zafu kɔnɔ

Balabugu dankelen

Banjugu ye cikɛla fɛɛrɛ kɛnɛtigi ye. San o san, a ka sɔrɔ bɛ yiriwa. Dugu bɛɛ dabali banna.

Dɔw ko sɛnɛkɛ fura b'a bolo, dɔw fana ko jinɛ b'a bolo.

Banjugu yɛrɛ miiri la, cikɛ ye fɛɛrɛ dɔrɔn de ye. A fɔlɔ, a ye balikukalan kɛ. Kalan sababu la, a ye cikɛ fɛɛrɛ caman faamuya, ka wari labaara cogow dɔn. A filanan, walasa k'a yɛrɛ dɛmɛn, a taara a ka wari bila cikɛlaw ka banki la. O ye juru don a la. A ye cikɛ minɛn wɛrɛw san. Mɔgɔw ko Banjuguko kɛra kabako ye. Hakili ani dusu, olu de ye Banjugu sinsinbere ye.

Sɛtigi Dunbiya
Kalanso karamɔgɔ jagala dugu kɔnɔ ODIMO Kita

An b'a ɲini an balimakɛ Banjugu fɛ a ka an ka ɲininkali ninnu jaabi Jɛkabaara kalanbagaw kanma :

Fɔlɔ : Mun y'a to e ye hakili sɔrɔ ka taa balikukalan kɛ ?

Filanan : E yɛrɛ hakili ye mun ye balikukalan nafa la bi-bi in na ?

Sabanan : Laadilikan jumɛn b'i bolo ka ɲɛsin i balima cikɛla tɔw bɛɛ ma yiriwa lawaleyasiraw kan?

An bɛ nisɔndiya ni nin ɲininkaliw jaabiw sɔrɔli teliman ye walasa u na bɔ Jɛkabaara bɔko nata kɔnɔ.

Siyaka Dunbiya
Jamana baarada mɔgɔ dɔ.

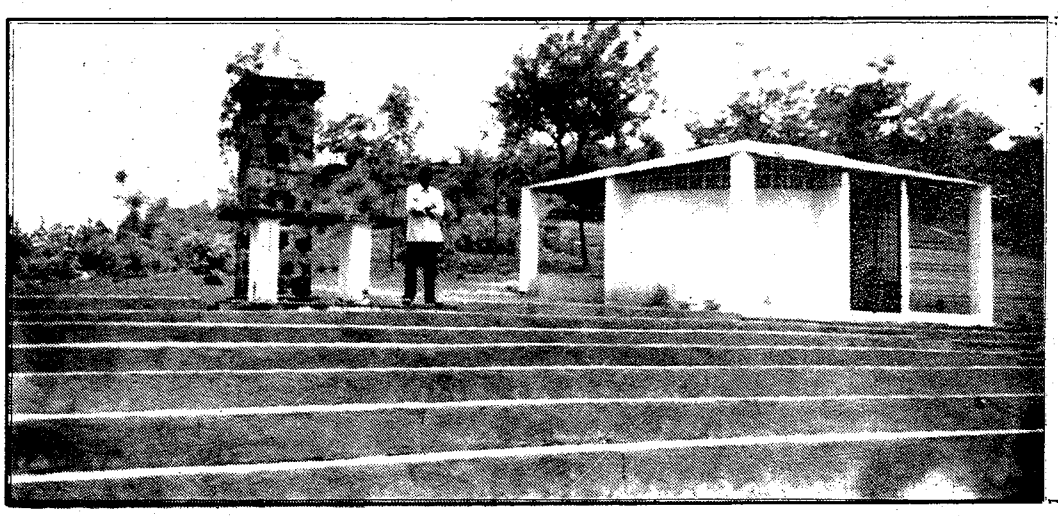

FARIKOLOƝƐNAJƐ KUNNAFONI

Mali waanɛ ntolatan

Mali waanɛ ntolatan min tɔgɔdara ɲinan ko "ŋana wɔɔrɔ", o ɲɛbila ntolatanw tɛmɛnnen kɔ, a ŋana sennabɔntolatanwkun fɔlɔdaminɛna ni Ɛsitadi ni Joliba cɛdenw ka ɲɔgɔn dɛrɛ ye sibiridon, zuluyekalo tile 31, 1993 san Bamakɔ ntolatan kɛnɛba kan n'o ye Ɔminisipɔri ye (kunnafoni siratigɛ la, nin y'a siɲɛ fɔlɔ ye, anw fɛ yan ntolatantɔn wɔɔrɔ ka waanɛ ntolatan in kɛ). Nin don in, ntolatan duman kanubagaw nege tor'u kɔnɔ ka d'a kan, lawale fadenya ntolatan duman kɛ ko ɲuman in nɔna, Ɛsitadi ni Joliba cɛdenw ye yɛrɛɲini ntolatan de k'u ɲɛ kɔrɔ, i n'a fɔ k'olu tun tɛ "Mali ni Malawi ani Mali ni Ezipti ntolatan duman kɛbagaw ye.

Ɲɔgɔnkunbɛn ntolatan banna Ɛsitadi ka kuru fila kan Joliba ye kuru kelen don.

O don kelen (sibiridon) n'o waati kelen, Ereyali ntolatantɔn ni "AS Mande" ntolatantɔn cɛdenw fana tun bɛ ɲɔgɔn na, Mamadu Konate tɔgɔla ntolatan kɛnɛ kan.

Habada Ereyali ntolatantɔn cɛdenw tun ma sigi n'u ni "AS Mande" ntolatantɔn cɛdenw ka filaninbin ye f'o waleyalen. Bawu, ka fara u kanubagaw kan, Ereyali ntolatantɔn cɛdenw tun tigɛlen bɛ "AS Mande" taw la.

"Dɔgɔya tɛ kɛlɛ sa, dusukunntanya de ka jugu".

Ntolatan daminɛ yɛrɛ la, "AS Mande" ntolatantɔn cɛdenw ni kalaman wulila ka daga sigi Ereyali ntolatantɔn cɛdenw da la. O ma mako ɲɛ.

Sanga 27 nan, Ereyali cɛden Haruna ye selekela-ntola dɔ tan san fɛ, o jiginyɔrɔ, "AS Mande" ka jɔ da la, Jeran (Ereyali cɛden wɛrɛ) y'i pan, k'o ntola cɔ min n'a kunkolo ye, k'o bila a jɛɲɔgɔn Abdulayi Keyita, min bɛ wele ko Bɛni Badi, senkɔrɔ, ɲɛ kɔmiko kelen, o y'o ntola susu "AS Mande" ntolatantɔn kun. Seku Kante, n'o ye "AS Mande" jɔ kɔlɔsila ye, o ma fɛɛrɛ sɔrɔ k'o bali. O kɛra kuru kelen ni fu ye. Dɔ farala Ereyali ntolatantɔn cɛdenw n'u kanubagaw ka hakililatigɛ kan. Foro bin bali wɔlɔ kili kɔnɔntɔn, n'o binna dun...?

Ereyali ka kuru kelen in donni ye dɔ fara AS Mande ntolatantɔn cɛdenw ka cɛsiri kan.

Sɛgɛnnafiɲɛbɔwaati magɛn na, "AS Mande" ka jalatigi, n'o ye Bakari Tangara ye, o ye ntola minɛ ka kɛnɛ fara, mɛtɛrɛ 40 ɲɔgɔn, Ereyali cɛdenw si ma se k'a kunbɛn, k'o ntola kerun san fɛ, o jiginyɔrɔ Ereyali jɔ da la, Bɔb (Mande ka dɔwɛrɛ) y'o kɔrin k'o fili jɔ kɔnɔ sanga 45 nan yɛrɛ la. Wuliko fɔlɔ kuncɛr'o kan.

Wuliko filanan Sanga 58 nan na, "AS Mande" ntolatantɔn cɛden Seku Keme ye ntola jan dɔ kerun, Binafu, n'o ye Ereyali ntolatantɔn jɔ kɔlɔsila ye, o y'o jɛn, o yɔrɔnin kelen na, "AS Mande" cɛden Burama bilen y'o dasi jɔ la. "AS Mande" ntolatantɔn kuru fila, Ereyali kuru kelen, daga wulila sonkala ma ye ! Ereyali ntolatantɔn kanubagaw sumayara. U ka hakililatigɛ nɔ na, dabaliban ni kɔnɔnafili nan'u cooko yen.

Sanga 63 nan na, Modibo Keyita ("AS Mande" cɛden) nana kuru kelen wɛrɛ kerun Ereyali ka jɔ kɔnɔ. "AS Mande" kuru saba, Ereyali kuru kelen ! Tuma min jigitigɛ jiri bɛna banbanni daminɛ Ereyali ntolatantɔn kanubagaw dusukun na, u ka cɛden Abdulayi Tarawele ye ntola minɛ Mandekaw ka jɔ da la. K'i lamaga haali, k'a bɛ ntola kerun yɔrɔ min, "AS Mande" cɛden dɔ y'a furan k'a bin jɔ da yɛrɛ la. O yɔrɔ bɛɛ, Sidi Bekayi (fili jɔ-file-tigi) ye penaliti fiyɛ. Abdulayi yɛrɛ y'o penaliti tan, Seku Kante (AS Mande ntolatantɔn jɔ kɔlɔsila) se ma k'o donni na sanga 76 nan na, Ereyali kanubagaw nisɔndiyara ko kura, ka da donni fɛgɛnyali kan (AS Mande ye kuru saba don k'olu to kuru kelen na). Kɛnɛ kan, u ka cɛdenw y'u bila u wara-wolo la, ka ntola sɛbɛ kɔrɔ tan, u se ko bɛɛ lajɛlen na. Tuma min ntolatan waati tɔ tora dɔɔnni ye "AS Mande" ntolatantɔn cɛdenw senw girinyara bawu kuru saba ninnu donni gɛlɛyara kosɛbɛ. O la Ereyali ntolatantɔn cɛden Haruna nan'u jigi waaro ni kuru kelen donni ye. Ereyali kuru saba, "AS Mande" kuru saba, jama wulil'o kan.

Ni "dɔgɔya tɛ kɛlɛ sa dusuntanya de ka jugun" a bɛ se ka fɔ ko "dusu dɛsɛ" bɛ na n'i filanin bin ye waanɛ ntolatan in kadara kɔnɔ, a tile fɔlɔ kɔ fɛ, ɲɔgɔnkunbɛn minnu kɛra olu sew filɛ.

Tile filanan : Utikalo tile 4, Esitadi ye Ɲanan bugɔ kuru fila ni fu, Bamakɔ.

Utikalo tile 5, Ereyali bugɔra Joliba fɛ kuru 4 ni 0. O don kelen "AS Mande" ntolatantɔn taara "AS Biton" ntolatantɔn minɛ kuru 2 ni 0 Segu.

Tile sabanan : Utikalo tile 7

Joliba ye "AS Biton" dasi 5 ni 0 Bamakɔ.

Utikalo tile 8, Esitadi ye Ereyali dɛrɛ kuru kelen ni 0. O don kelen, Ɲanan ntolatantɔn ye "AS Mande" dɛrɛ kuru 1 ni 0 Kulukɔrɔ.

Tile naaninan : Utikalo tile 11

Ereyali ntolatantɔn taara AS Biton tɔnɔmi kuru 2 ni 0 Segu. O don kelen Esitadi ye "AS Mande" dasi kuru 3 ni 2 Bamakɔ.

Ɲanan ntolatantɔn y'i ɲɔngiri Joliba ye, kuru kelen ni fu, Kulukɔrɔ.

Tile duurunan : Utikalo tile 14

Esitadi taara filaninbin kɛ "AS Biton" fɛ 0 ni 0 Segu.

Utikalo tile 15 Joliba ye "AS Mande" tɛgɛ ta kuru 2 ni 1 Bamakɔ.

O don kelen, Ɲanan ntolatantɔn ni Ereyali ntolatantɔn ye filaninbin kɛ (kuru ma don) Kulukɔrɔ.

Waanɛ ntolatan in ɲɔgɔnkunbɛn kun fɔlɔ bannen kɔ ntolatantɔn jɔcogo filɛ, yanni kun filanan ka kɛ :

Fɔlɔ : Esitadi ka kuru 9, ka Ɲanan d'ale kan ni kuru 7 ye ; sabanan ye Joliba ye ni 6 ye, ka Ereyali d'ale kan ni kuru 4 ye. Duurunan ye "AS Mande"

FARIKOLOƝƐNAJƐ KUNNAFONI

ye, 3 b'o bolo, ka Biton d'ale kan ni kuru kelen dɔrɔn ye.

Kunnafoni siratɛgɛ la, kuru camantigi de bɛ kupu ta. O la, a bɛ se ka fɔ ko k'a bɔ Biton na, ntolatantɔn tɔ duuru ninnu bɛɛ n'u garisɛkɛ don halisa, bawu u furancɛ tɛ bɛrɛ ye.

Yanni kun filanan daminɛ cɛ, anw b'a fɔ ntolatantɔnw ɲɛmaaw ye ko : Labɛnko ɲuman ka fara cɛsiri kan, o de ye waanɛ ntolatan in kupu yalonni dalilu ye, siga tɛ min na.

Jɛkabaara bɔko nata kɔnɔ, an bɛna kuma aw ye ntolatan in labansiraw kan ani gɛlɛya minnu bɛ Mali ntolatanko bilama na.

Bakari Sangare
Jamana baarada mɔgɔ dɔ

Don bɛɛ ye son ta ye, nka don kelen ye fɛntigi ta ye !

Nin kɛra Jarakɛ dɔ ye ka bɔ Lafiyabugu. Sonw tun kɛlen bɛ k'a tɔɔrɔ a ka diɲɛnatigɛ na. Sonɲɛni tun bonyara a ka du kɔnɔ. Jarakɛ kɔnɔgan ko jugu o sonko la, a wulila don dɔ la ka taa wuludenninn dɔ ɲini ka n'a bila a ka du kɔnɔ, ko walasa n'o kɔrɔbayara o na se ka sonw ɲɛbɔ a ka du la. Nka wuludennin nali ma tile tan bɔ du kɔnɔ, o tununa. Jarakɛ ye wuludennin ɲini ka dɛsɛ. A ma se k'a ye cogoya si la. O kɛlen a taara dɔ wɛrɛ ɲini. O fana tununa. Jarakɛ nana ni wuludennin ye fɔ ka se tan ni duuru la. Nka o bɛɛ tununa. Hali taayɔrɔ ma ye u la. Mɔgɔ si ma se k'a dɔn wuludenninw taara yɔrɔ o yɔrɔ. Du kɔnɔ-mɔgɔw kɔnɔ ganna sa. Bɛɛ ye i ta fɔ. Dɔw ko k'i b'a sɔrɔ jinɛw de ye wuludenninw minɛ. Ja-ja, Jarakɛ ka luwanseke dɔ, n'o jamu ye ko Yatara, o tun bugulen bɛ wuludenninw kan. O bɛnna dɔn Jarakɛ nalen n'a ka wuludennin tan ni wɔɔrɔnan ye. O wuludennin nalen, Jarakɛ ye fɛn bɛɛ kɛ walasa o kelen in kana ɲɛmatunu

TULON TƐ SƐBƐ SA

ma yɛlɛn a la. A tun b'o sara a ɲɛma.

Yatarakɛ bolo minɛnnen sa bɔrɛ kɔnɔ, a y'i kanto Jarakɛ ma k'o ka wuludennin fɛn o fɛn tununa, k'o bɛɛ y'ale nɔ ye. K'ale tun b'u minɛ k'u faga, an'a ka denbaya k'u dun.

A ko kɛlen malo ye, Jarakɛ ma dɔwɛrɛ sɔrɔ k'a fɔ. A ko dɔrɔn ko

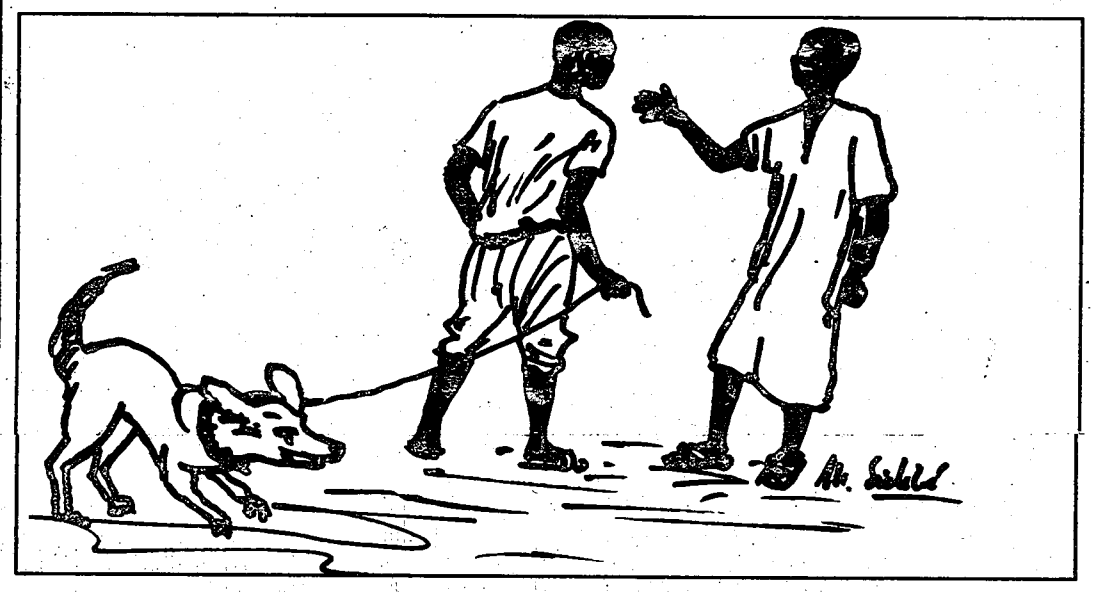

a la. Don dɔ su fɛ la sa, Jarakɛ yaala-yaala tɔtaara bɔ Yatarakɛ bolo jalenna wuludennin kan na dibi la, ka b'o faga. O bin ko jugu Jarakɛ da kan, a ma se ka fɛn fosi fɔ. Jarakɛ ma se ka d'a la cogoya si la ko Yatarakɛ bɛ se ka kɛ ale wuludennin fagabaga ye. Barisa Yatarakɛ tun ye luwanse sɛbɛ ye. A tun bɛ bɛɛ bonya wa bɛɛ fana tun b'a bonya. Luwanse wari tile kelen Yatarakɛ ka bɔ a ka sɔ kɔnɔ ka luwanseyɔrɔ wɛrɛ ɲini.

Ni baro bɔra kunnafonisɛbɛn kɔnɔ, min bɛ wele ko "Les Echos" (Lɛ Eko). O bɔko 267 1993 san kalo 9 nan tile 3 nan.

Siyaka Dunbiya
Jamana baarada mɔgɔ dɔ.

Kuma n'a faamubaga

Nin tun ye masakɛ dɔ ye. A tun ɲɛbɔra a ka jɔnkɛ man di muso fɛ. A ye jɔnkɛ man di ci ka taa dugu wolonwula nisɔngɔ dalajɛ ka na n'a ye. Jɔnkɛ man di y'a ka so siri ka taa. A mana se dugu o dugu la, a b'a fɔ k'olu ka u ka nisɔngɔ dalajɛ sann'a ka segin. A y'a kɛ ten fɔ dugu la ban na. A selen dugulaban na, a y'olu nisɔngɔ dalajɛ. A seginto nan'a sɔrɔ dugu tɔ bɛɛ y'u ta dalajɛ. A mana se dugu o dugu la, a b'o ta minɛ. Fɔ ka na se a ka so, ka bɛn safoseliwaati ma. A nan'a sɔrɔ masakɛ ka fugula n'a ka

sabara bilalen don a ka so donda la. A taar'a ka so siri yɔrɔ jan fɛ, ka n'i sonsoro a muso ka bon kɔ fɛ. A tulo bɛ kumakan na bon kɔnɔ. Masakɛ y'i kunfɔ a muso ye. A ko : a kalo saba ye nin ye, ale jarabilen don a ka jɔnkɛ man di muso la. Nka bi, Ala y'u don ɲɔgɔn garisɛgɛ la ! Jɔnkɛ man di muso wulila k'i ɲɔngiri masakɛ kɔrɔ k'a fɔ a ye ko : Ne matigi, kabini Ala ye. ne dan don min, a ye ne kɛ e ta ye. E jɛ fɛn fosi tɛ ne bolo. Nka ne b'i deli, Ala yɛrɛ jaati kanma, i ka ne mako to ne siya kosɔn. Ne bolo bɛ n kɔ i ye. N b'i deli, i ka ne dɔn jɔn ye, ka ɲugun ne na. Masakɛ y'i kunmajigi ka waati kɛ, ka laban ka sira ɲini ka taa a ka sabara n'a ka fugula ta, ka taa a ka so. Jɔnkɛ man di taar'a ka so foni ka n'o siri a ka so kɔnɔ. Ka don k'a muso ɲininka. Muso ye ko n'a kɛcogo bɛɛ ɲɛfɔ a cɛ ye. Dugu jɛlen, jɔnkɛ man di taara dugu wolonwula in nisɔngɔ di masakɛ ma. Masakɛ y'a fo, k'a waleɲumandɔn. A seginna ka taa a muso fa ka so. Ka taa a fɔ o ye ko ale bɛna u denmuso labɛn ka n'a d'a somɔgɔw ma ka yafa ɲini u fɛ. Fakɛ y'a ɲininka ko yala aw kɛlɛra wa ? A ko u ma kɛlɛ. A ko min kɛra o filɛ nin ye. A ye ko n'a kɛcogo bɛɛ ɲɛfɔ a burankɛ ye. Burankɛ ko nin tɛ baasi ye. An bɛ ɲɔgɔn kalan kuma na. Ne bɛ taa i wele masakɛ ka so, k'a fɔ ko n ye foro dɔ feere i ma a san wolonwula ye nin ye. Ko i nana, ko an ka foro in feere wuli k'i ka bɔlen segin i ma. N'a y'i ɲininka ko yala i ka foro in ɲɔ tɛ ɲɛ wa ? I b'a fɔ ko a ɲɔ b ɛ ɲɛ. A tiga dun ? I b'a fɔ k'a fɛn bɛɛ bɛ ɲɛ, ko : nka, n'i y'a ye i ser'an fɛ k'an ka foro feere wuli, o tɛ dɔwɛrɛ ye.

K'i taara dugu wolonwula nisɔngɔ dalajɛ don min, i kosegin nana i ka foro fɛ. I taara a sɔrɔ waraba sonsorolen don i ka forocɛmakɔlɔn da la. N'i ma foro in feere wuli, n'i ni waraba tora ka ɲɔgɔn bɛn i ka kɔlɔnda la, i yɛrɛ y'a dɔn k'o da man di min na, o ye e ye. O de kosɔn e y'a ɲini ka foro feere wuli.

O talen lawaleya masakɛ ɲɛna a y'i kun jan ka waati kɛ, ka ɲunan a disi la, ka jɔnkɛ man di ka kuma jaabi.

A ko : i bɛt'i ka foro sɛnɛ a sɛnɛcogo kɔrɔ la. Nin tɛ feerewuli kun bɔ. Ni Ala sɔnna, i kan bɛ waraba min ma, i tɛna taa a sonsorolen sɔrɔ i ka forocɛmakɔlɔn da la tugun ! Komi jama-la-kuma tɛ filila a tigi ma. U bɛɛ ye ɲɔgɔn ka fɔta faamu. Misiden ma sa, birifilen ma ja !

Saka Jakite
Buguni MAKOCI cikɛkafo
balikukalanfa dɔ.

Dakan tɛ sa

Nin kɛra cɛ dɔ ye, a bɛ baara kɛ kosɛbɛ. Nka, a tɛ fosi sɔrɔ. N'a ye ci kɛ, a tɛ fɛn sɔrɔ. A donna jago la, a ma fɛn sɔrɔ. A y'a sen don baganmara la, o fana kɛrɛbɛtɛ ! A y'i sigi k'i miiri. O sigi-ka-miiri senfɛ, a ye dusu min ta o kɛra nin de ye : N tɛna fosi kɛ belen ! A ko, ni garisɛgɛ b'ale ye sa, o n'ale sɔrɔ a ka sidilan kan so kɔnɔ.

A tora ten. A banna baara bɛɛ ma. A y'a ta kɛ dali ye dɔrɔn. Don dɔ, a wulila, k'a bɛ taa fu bɔ ka na yɔrɔ dilan. A taara ɲamasunba dɔ kɔrɔ. A tora fubɔ la, a nana daga belebele dɔ sigilen ye ɲamasun in kɔrɔ. A y'a lajɛ. A y'a sɔrɔ daga in falen don sanu na. A ko : Aa, ne ma na ɛ ɲinini kanma yan. Ne ko de ko : Ni Ala bɛna ne sɔn, f'a ka n sɔn n sidilan de kan. Nɔntɛ, ne t'a fɛ ! A y'a ka fu bɔ ka taa so. A ma hali sanu in lajɛ. A selen so, a y'a terikɛ wele k'a f'o ye ko sanudaga bɛ ɲamasunba kɔrɔ dugu ni kɔrɔn cɛ. N'a b'a fɛ, a ka t'a ta, k'a kɛ a mako ye. Terikɛ wulila ka taa ɲamasunba kɔrɔ. A sera yen dɔrɔn, a ye daga in ye, k'a sɔrɔ diden caman bɛ ka bɔ a kɔnɔ. A tora daga dafɛ, didenw tora k'a cin fan bɛɛ, fo k'a ɲɛnamini. A bolila ka taa so a terikɛ kanma. A y'o dɔgɔya kosɛbɛ. Ko jaa o bɛ ka na ale nɛgɛn de. Ko didenw filɛ k'a fari bɛɛ tiɲɛ ! A ko k'ale koni t'a to Ala kanma fiyewu ! K'a b'a ta sara terikɛ la.

Don dɔ, a fana y'a labɛn, ka taa daga in ta ka na yɛlɛn terikɛ ka so sanfɛ. A sinna ka daga ni didenw fili cɛ kan so kɔnɔ, sobili sisibɔyɔrɔ fɛ. Ala y'a to a ka masaya la ten, ka daga fa sanu na sanni a ka bin cɛ kan... O yɔrɔ la, cɛ sinna k'i pan ka wuli k'a fɔ ko : "fɔ tan, nontɛ ne koni tun tɛ bɔ n ka da fɛ garisɛgɛ ɲinini kanma belen !"

Terikɛ dɔ in jiginnen, a girinna ka don so kɔnɔ. A y'a sɔrɔ so falen don sanu na. A nimisara. Cɛ dɔ in koni kɛra nafolotigiba ye.

Madu Ture Zafukuntigi,
Sirakɔrɔjɛ Marakungo Fana
MAKOCI mara la

A ye Jɛkabaara kanu, barisa ale de bɛ kunnafoni lakika di aw ma, an ka diɲɛnatigɛ taabolow bɛɛ kan. A ye batakiwfana ci Jɛkabaara ma, aw ka duguw kɔnɔkow kan, barisa o de bɛ kunnafoniw tiɲɛtigiya !

JƐKABAARA SEBENNƐKULU
Labɔli kuntigi
Salif Bɛrte
Sɛbɛnnɛkulukuntigi
Tumani Yalam Sidibe
Sɛbɛnyɔrɔ ɔrɔdinatɛri la
Jamana gafe sɛbɛnyɔrɔ
Baarakɛɲɔgɔnw
MAKOCI, "OCED", "SNV"
Jɛnsɛnyɔrɔw
MAKOCI, "ODIK", ƆTIWALE, "ODIMO"
Labugunyɔrɔ
Kibaru
Bɔɲɔgɔnko hakɛ
11 000